

Beleidskader zonneparken West Betuwe

De gemeente West Betuwe staat voor een grote opgave: transitie naar energieneutraliteit. Opwekking van duurzame energie met behulp van de zon zal daaraan een belangrijke bijdrage moeten leveren. Naast het zoveel mogelijk benutten van geschikte dakoppervlakken, zal ook de aanleg van een fors aantal hectares zonneparken noodzakelijk zijn. De afgelopen periode zijn door inwoners of bedrijven een aantal verzoeken ingediend voor de aanleg van zonneparken. Om deze verzoeken te kunnen beoordelen, ontbrak het aan een beleidskader. Doel van dit beleidskader is om sturing te geven aan de totstandkoming van zonneparken. De reeds ingediende verzoeken, met eventuele aanpassingen, kunnen worden getoetst met behulp van het beleidskader.

Doelen van het beleidskader

Zonneparken hebben vanwege hun omvang en het monotone karakter van de materialen een forse impact op het landschap. Daarom geeft het beleidskader ruimtelijke en landschappelijke randvoorwaarden waarbinnen zonneparken kunnen worden aangelegd. Tevens worden een aantal randvoorwaarden genoemd waar alle zonneparken aan moeten voldoen en worden objectieve en toetsbare criteria genoemd waarmee de kwaliteit van een initiatief kan worden beoordeeld. Daarbij stuurt het beleidskader o.a. op het zoveel mogelijk ontzien van mooie landschappen, natuur, landbouwgrond en dorpsranden en op zo goed mogelijke participatie van de omgeving.

Maatschappelijke tender

Er zijn verschillende mogelijkheden om te sturen op de meest wenselijke locaties en realisatievorm voor zonneparken. Een recente ontwikkeling, die de gemeente West Betuwe in dit beleidskader volgt, is de zogenaamde 'maatschappelijke tender'. In de handreiking [Wind- en zonneparken realiseren samen met inwoners](#) (juni 2019) wordt uitgelegd hoe dit werkt: "Voor een bepaalde hoeveelheid op te wekken wind- en/of zonne-energie kunnen in een beperkte tijdsperiode meerdere ontwikkel-partijen projecten indienen. De projecten worden beoordeeld volgens een vooraf opgesteld beleidskader, met allerlei aspecten waarop getoetst kan worden. De toetsing kan bijvoorbeeld gebeuren aan de hand van punten die per aspect verdiend worden. De best scorende projecten mogen door, precies genoeg om de vooraf vastgestelde opgave te halen."

In de huidige raadsperiode zal in West-Betuwe één tender plaatsvinden voor de gehele opgave voor 2023. Reeds bij de gemeente bekende initiatiefnemers krijgen in de periode waarin de tender wordt opengesteld de gelegenheid om hun initiatief opnieuw in te dienen, waar nodig met aanvullingen om getoetst te kunnen worden volgens de criteria van dit beleidskader. Ze krijgen daarbij de gelegenheid om hun initiatief vooraf te bespreken met de gemeente, om het op punten te kunnen verbeteren.

Er van uit gaand dat er méér (opwek aan) initiatieven worden ingediend dan volgens het gestelde tussendoel voor 2023 nodig is, zullen na beoordeling door een deskundige en toegewijde beoordelingscommissie alleen de best scorende initiatieven (tot aan de

vastgestelde opgave) groen licht krijgen. Alle vergunde zonneparken moeten dan in 2023 operationeel kunnen zijn.

Altijd verplicht

Initiatieven zullen als eerste getoetst worden op een aantal aspecten die standaard verplicht zijn:

- 50 % eigenaarschap van de omgeving vanaf de ontwikkelfase (dus risicodragend);
- Aantonen van haalbaarheid van de business case;
- Een positieve transportindicatie van de netbeheerder;
- Wet Bibob: aandacht voor de herkomst van de investeerder, waarbij Nederlands investeerders voorrang krijgen.

Sommige zaken legt de gemeente op als randvoorwaarde aan elk initiatief. Dat zijn:

- De initiatiefnemer onderschrijft de '[Gedragscode zon op land](#)' van de brancheorganisatie Holland Solar en anderen (november 2019), en voldoet daar in zijn initiatief ook aan;
- Het initiatief betaalt een bijdrage van minimaal € 0,50/opgewekte MWh aan een Omgevingsfonds;
- Het zonnepark dient na afloop van de productieperiode volledig opgeruimd te worden en de bodem hersteld (denk aan fundering, opstallen, leidingwerk e.d.), inclusief financiële garantie daarvoor.

Criteria voor waardering

De beoordelingscommissie krijgt de taak om initiatieven te beoordelen op een aantal aspecten, waarop punten gescoord kunnen worden. Deze aspecten zijn samengebracht onder vier thema's. Hieronder worden deze uitgewerkt, voor een deel met voorbeelden. De beoordeling door de commissie kan deels volledig objectief zijn, maar zal deels ook subjectief zijn, waarbij een goed onderbouwde motivatie vereist is.

Samengevat werkt de puntentoe wijzing als volgt:

Thema	Punten	Percentage (%)
1. Locatie	-10 - 40	25
2. Landschap, cultuurhistorie en ecologie	max. 40	25
3. Agrarische structuur & extra's	max. 40	25
4. Participatie	max. 20	25
		100

1. Locatie (-10 tot +40 punten) (25% van de weging)

De thema's 1 t/m 3 hebben een sterke relatie met de 'zonneladder', maar zijn voor de praktische werkbaarheid in dit toetsingskader over drie thema's onderverdeeld. Voor thema 'Locatie' is een zonneladder op locatieniveau gemaakt. Zonnepanelen (of -cellen, -folies, -collectoren...) op locaties vallend onder Trede 1 (no-regret locaties), vallen buiten dit beleidskader voor zonneparken.

Trede 1. 'No regret'-locaties n.v.t.

Op daken en gevels
Als teelt ondersteunende voorziening (TOV).
In en op infrastructuur.

Trede 2. Voorkeurslocaties 40 punten

Bermen en taluds van wegen, spoorwegen en waterstaatswerken.
Onbenutte/niet anders te benutten delen van bedrijventerreinen.
Water zonder natuur- en recreatiewaarde.

Trede 3. Ontwikkelgebieden 30 punten

Aansluitend bij bedrijventerreinen.
Zone van 200 m, aansluitend bij snelwegen en Betuweroute.

Trede 4. Gevoelige locaties

4a: komgebieden; **15 punten**
4b: dorpsranden en oeverwal-gebieden; **0 punten**
4c: Gelders Natuurnetwerk (GNN)¹; **-10 punten**

Trede 5. Uitgesloten locaties n.v.t.

Natura 2000-gebieden, uiterwaarden Waal en Linge.

2. Landschap, cultuurhistorie en ecologie (max. 40 punten) (25% van de weging)

Het project kan een (visueel) negatief effect hebben voor het landschap, maar dit effect kan verzacht worden door bij de inpassing rekening te houden met de beleefbaarheid en karakteristiek van het landschap en van eventuele monumentale of karakteristieke bebouwing, c.q. maatregelen te nemen om deze elementen te versterken. Dit wordt in de tenderprocedure beschreven in een verplicht landschappelijk inpassingsplan. Daarin wordt óók aangegeven welke onderdelen gehandhaafd zouden moeten blijven indien de zonnepanelen na verloop van tijd worden opgeruimd.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie staat op de nominatie als Unesco Werelderfgoed. Daarmee is niet gezegd dat zon in de NHW niet mag, maar dat dit zorgvuldig moet worden beoordeeld. Projecten in die NHW zullen dan ook altijd getoetst moeten worden door de Provincie en door de monumentencommissie.

Het project kan een negatief ecologisch effect hebben, waaronder ook meegerekend het effect op de bodem (licht, water, verdichting), maar kan ook een ecologische meerwaarde hebben ten opzichte van de bestaande situatie. De aanwezige natuurwaarden en de te

¹ Vanwege een grote overlap met het GNN worden in trede 4c de Weidevogelgebieden, de Nationale Landschappen en de uiterwaarden van Waal en Linge niet apart genoemd. In de 'Gedragscode zon op land' wordt het Natuurnetwerk benoemd als 'nee, tenzij', waarbij ook beschermde landschappen en aangewezen weidevogelkerngebieden worden genoemd.

Waterplassen worden in de treden 3 en 4 niet genoemd omdat er vooralsnog geen voor de hand liggende locaties bekend zijn.

verwachten ecologische effecten worden beschreven in een natuuronderzoek (verplicht; de diepgravendheid van dit onderzoek mag locatie-afhankelijk variëren). Als uit dit onderzoek blijkt dat er negatieve ecologische effecten op kunnen treden, dan moeten deze negatieve effecten worden gecompenseerd. Dat hoeft niet per definitie op de locatie zelf, maar wel binnen de grenzen van West Betuwe.

Voor zover natuurlijke elementen worden geïntegreerd of toegevoegd, kunnen deze worden opgenomen in het landschappelijk inpassingsplan. Extra punten kunnen worden verdiend wanneer de aangelegde landschaps- of ecologische structuur gegarandeerd blijvende waarde heeft of toevoegt aan het gebied, ook ná opruiming van het zonnepark. Denk hierbij aan recreatieve en educatieve waarde.

3. Agrarische structuur & extra's (max. 40 punten) (25 % van de weging)

In trede 1 van de zonneladder worden zonnepanelen als teeltondersteunende voorzieningen als no-regret locatie gezien. Deze zouden dus altijd moeten kunnen, maar moeten wel zijn voorzien van een landschappelijk inpassingsplan.

Voor het overige dient de initiatiefnemer in beeld te brengen in welke mate het zonnepark effect heeft op de agrarische structuur. In de puntentoekenning werkt dit als volgt:

40 punten als er géén landbouwgrond of grond in gebruik bij de landbouw wordt gebruikt.

20 punten als er landbouwgrond wordt gebruikt met een waarde lager dan of gelijk aan 5 euro/m², aan te tonen door een taxatierapport, uitgevoerd door een onafhankelijk deskundig landbouwkundig taxatiebureau.

10 punten als er landbouwgrond wordt gebruikt met een waarde tussen de 5,01 en 5,99 euro/m², aan te tonen door een taxatierapport, uitgevoerd door een onafhankelijk deskundig landbouwkundig taxatiebureau.

0 punten wanneer grond wordt gebruikt met een landbouwkundige waarde hoger dan of gelijk aan 6 euro/m², aan te tonen door een taxatierapport, uitgevoerd door een onafhankelijk deskundig landbouwkundig taxatiebureau.

De initiatiefnemer kan met eigen creativiteit nog extra punten verdienen. Denk bijv. aan het benutten van de locatie om een innovatie uit te proberen op gebied van netinpassing en energieopslag, door de locatie te koppelen aan energie-afname ter plekke. Denk aan een pilot met een nieuwe generatie zonnepanelen (bi-facial verticale). Denk aan circulariteit c.q. inzetten op hergebruik van onderdelen.

Voor deze extra's kunnen **max. 10 punten** verdiend worden.

4. Participatie (max. 20 punten) (25 % van de weging)

In een (verplicht) participatieplan wordt beschreven hoe gewerkt is en/of nog gaat worden aan draagvlak/acceptatie en betrokkenheid van direct omwonenden en andere belanghebbenden, bijvoorbeeld bij ontwerp en inrichting van het zonnepark. Ook wordt

beschreven hoe, indien relevant vanwege nabijheid of netinpassing, afstemming met andere initiatiefnemers voor zon of wind plaatsvindt.

Vijftig procent lokaal eigendom is een verplichting. Dit betekent mede-eigendom in alle fasen; dus ontwikkeling, realisatie en exploitatie.

Extra punten (**max. 20 punten**) zijn te verdienen als uit de aanvraag blijkt dat (een deel van) de 'winst' wordt geïnvesteerd in de omgeving (dit staat los van het Gebiedsfonds) maar bijvoorbeeld ook in het verlichten van de energietransitie voor inwoners met een smalle portemonnee. Onder omgeving wordt dan verstaan alle inwoners van West Betuwe. Bij initiatieven die op de grens van de gemeente zijn geprojecteerd, behoort ook de omliggende gemeente tot de omgeving.

Initiatiefnemers kunnen aantonen dat hun project veel 'maatschappelijke meerwaarde' oplevert. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan een bijdrage in het gasloos maken van woningen of bedrijfsterreinen; ze kunnen bewoners en/of bedrijven in West Betuwe laten delen in de opbrengst door de uitgifte van obligaties of met een voordelig aanbod voor zonnestroom; ze kunnen sturen op een bijdrage aan de lokale werkgelegenheid, bijv. door aannemers uit de regio in te huren of door lokale werklozen een opleidingstraject aan te bieden.